

NORGES HØYESTERETT

Den 28. oktober 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Øie og Noer i

HR-2013-02241-U, (sak nr. 2013/1869), sivil sak, anke over kjennelse:

A

(advokat Knut Ro)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om lagmannsretten ved behandlingen av anke over tingrettens kjennelse om ikke å åpne gjeldsforhandling har forstått vilkårene for gjeldsforhandling riktig, og om anken skulle ha vært avgjort på grunnlag av muntlig forhandling.
- (2) Staten v/X kemnerkontor fremsatte 27. juni 2013 konkursbegjæring mot A, som er advokat i X. Rettsmøte for behandling av konkursbegjæringen ble avholdt 16. august 2013. Den 19. august 2013, før tingretten hadde tatt stilling til spørsmålet om åpning av konkurs, begjærte A at det ble åpnet gjeldsforhandlinger etter konkursloven.
- (3) Stavanger tingrett avsa 26. august 2013 kjennelse med slik slutning:

"As begjæring om gjeldsforhandlinger avslås."
- (4) A anket kjennelsen til Gulating lagmannsrett, som 25. september 2013 avsa kjennelse med slik slutning:

"Anken forkastes."
- (5) A har anket lagmannsrettens kjennelse. I anken gjøres det gjeldende at det er en saksbehandlingsfeil at det ikke ble avholdt muntlige forhandlinger.
- (6) Det følger av tvisteloven § 1-1 og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 6 nr. 1 at en part skal få mulighet til å fremstille sin sak muntlig på minst ett trinn i prosessen.
- (7) Videre anføres det at lagmannsretten har forstått vilkårene for åpning av gjeldsforhandling uriktig når den legger til grunn at gjeldsordning må gi full dekning til samtlige kreditorer.

Dersom debitor kan gi samtlige kreditorer full dekning, er han solvent, og da er det ikke grunnlag for gjeldsforhandlinger. Lagmannsretten har også vektlagt utenforliggende hensyn ved vurderingen av om gjeldsforhandling skal åpnes.

(8) A har nedlagt slik påstand:

"1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

2. A tilkjennes sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett fra det offentlige."

(9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:

(10) Anken er en videre anke over kjennelse av lagmannsretten hvor ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle rettslige forståelse av skrevne rettsregler, se tvisteloven § 30-6 bokstav b og c.

(11) Utvalget behandler først anken over saksbehandlingen.

(12) Det følger av EMK artikkel 6 nr. 1 at borgerne ved avgjørelse av borgerlige rettigheter eller plikter som hovedregel har krav på muntlig forhandling. Utvalget kan imidlertid ikke se at det ved vurderingen av om det skal åpnes gjeldsforhandling, blir truffet noen avgjørelse av borgerlige rettigheter eller plikter. EMK artikkel 6 nr. 1 kommer derfor ikke til anvendelse.

(13) Ved avgjørelse av anke over kjennelse eller beslutning skal det etter tvisteloven § 29-15 andre ledd holdes muntlig forhandling "når hensynet til forsvarlig og rettferdig rettergang tilsier det". Den store hovedregel er imidlertid at slike anker skal avgjøres på grunnlag av skriftlig behandling, se Rt. 2013 side 785.

(14) I anken til lagmannsretten anmodet A om at det ble berammet rettsmøte til muntlig behandling av anken. Lagmannsretten tok ikke begjæringen til følge, og ut fra de anførsler som ble gjort gjeldende, var det etter utvalgets oppfatning ikke nødvendig med muntlig forhandling.

(15) Vurderingstemaet i saken er først og fremst om det ut fra de foreliggende opplysninger er lite sannsynlig at skyldneren vil kunne oppnå frivillig gjeldsordning eller tvangsakkord, jf. konkursloven § 4 første ledd nr. 3. Når lagmannsretten har kommet til at det er lite sannsynlig at det kan oppnås frivillig gjeldsordning eller tvangsakkord, er det først og fremst fordi opplysningene om skyldnerens økonomi fremstår som "kaotisk og uoversiktlig". Skyldneren hadde heller ikke fremlagt bebudet dokumentasjon, og det var gitt ulike fremstillinger om gjeldssituasjonen i konkursrettsmøtet i tingretten og i begjæringen om gjeldsordning. Ankeutvalget kan vanskelig se at det under et muntlig rettsmøte kunne ha vært frembrakt noe som ikke like forsvarlig kunne bedømmes ved skriftlig behandling. Utvalget finner det på denne bakgrunn klart at anken over saksbehandlingen må forkastes.

(16) Ankeutvalget kan heller ikke se at lagmannsretten har forstått vilkårene for åpning av gjeldsforhandling feil.

(17) Den ankende part har anført at lagmannsretten har forstått vilkårene for åpning av gjeldsforhandling slik at gjeldsordning må gi full dekning til samtlige kreditorer. Etter ankeutvalgets oppfatning kan lagmannsrettens kjennelse ikke forstås på denne måten.

- (18) Som bakgrunn for en drøftelse av om det er sannsynlig at det kan oppnås frivilling eller tvungen gjeldsordning, uttaler lagmannsretten at det ikke er "sannsynlig at A med et betalingsmoratorium vil være i stand til å gi samtlige kreditorer full dekning for sine krav". Deretter fremhever lagmannsretten at skyldneren har skattegjeld tilbake fra 2008, og at samlet skattegjeld nå er på rundt 5,5 millioner kroner. Lagmannsrettens vurdering avsluttes med at den "[m]ed de mange uklare eierforholdene og krav mellom A og ulike selskaper", på samme måte som tingretten, anser det "lite sannsynlig at en frivillig eller tvungen gjeldsordning kan oppnås". Etter ankeutvalgets oppfatning er det ikke grunnlag for å forstå lagmannsrettens kjennelse slik at den oppstiller som vilkår for gjeldsforhandling at gjeldsordning må gi full dekning til samtlige kreditorer.
- (19) Lagmannsrettens generelle rettslige forståelse av konkursloven § 4 første ledd nr. 3 fremgår av lagmannsrettens konkrete anvendelse av bestemmelsen og henvisning til tingrettens kjennelse. I tingrettens kjennelse heter det:
- "Retten skal altså avslå begjæringen [om gjeldsforhandling] dersom det er 'lite sannsynlig' at en gjeldsordning (frivillig eller tvungen) kan oppnås, jf. konkursloven § 4 1. ledd nr. 3, og i forarbeidene er framhevet ønsket om en hensiktsmessig siling fra rettens side. I denne saken framstår de økonomiske forholdene til skyldneren som kaotiske og særdeles vanskelig å få oversikt over. En vesentlig del av de eiendeler som oppgis, er ikke eiet av A, men av selskaper som har sine egne interesser å ivareta, og verdiene framstår som i beste fall høyst usikre. As planer for en gjeldsordning framstår som vage og til dels urealistiske. En frivillig ordning framstår som urealistisk, hensett til de uoversiktlige økonomiske forhold og den tillit en frivillig gjeldsordning betinger. En tvangsakkord framstår også som vanskelig å oppnå, hensett til bestemmelsene i loven §§ 48-50 og 55."**
- (20) Denne uttalelsen slutter lagmannsretten seg til. Utvalget kan ikke se at det i denne uttalelsen eller i lagmannsrettens konkrete anvendelse av konkursloven § 4 første ledd nr. 3 fremkommer noe som tyder på at bestemmelsen er blitt uriktig forstått. De momenter lagmannsretten har lagt vekt på, er relevante. Etter dette må også anken over lovtolkningen forkastes.
- (21) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Anken forkastes.

Toril M. Øie
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Riktig utskrift: